

שנת בגרות ואחריו

מילדות לבגרות

ואחריות

תכנית לימודים לשיעורי

בית מדרש בכיתות ו'

בית ספר קשת

מזכרת בתיה

תכנית שיעורים זו נכתבה עבור תלמידי כיתות ו' לשיעורי בתי המדרש בבית הספר המשלב "קשת-מזכרת בתיה". בבסיס התכנית ההנחה כי ממהותם, מאפשרים שיעורי בית המדרש בבית הספר לימוד מסוג "אחר", המאפשר לימוד מעמיק ומשמעותי הרלוונטי לחייו העכשוויים של התלמיד/ה ואינו תלוי ביעדים כלשהם. התכנית מבוססת בחלקה על תכנית "שנת מצוות" שנכתבה על ידי לימור אנגיל אקסלרוד.

במסגרת שנת "מילדות לבגרות ואחריות" יעברו התלמידים לימוד העוסק בנושאים שונים הקשורים בתחילתו של תהליך ההתבגרות לקראת טקס החיים המשמעותי שיעברו בכיתות ו-ז': בת ובר המצווה.

הלימוד במסגרת התכנית יהיה משולב עבור בני ובנות שכבת ו', אך חלק מהשיעורים יילמדו בהפרדה מגדרית תוך הבנת הצורך של קיום לימוד ודיון בכיתה המאפשרת שיח פתוח וחופשי בקרב בני אותו המגדר.

התכנית מבוססת על 5 יחידות לימוד נושאיות, המחולקות לשיעורים כאשר כל שיעור עוסק בנושא אחד (אין הכוונה לשיעור אקדמי, כי אם לשיעור נושאי שניתן לפצלו לכמה שיעורים). יחידות הלימוד אינן מופרדות נושאית באופן מובהק, אלא מהוות המשך האחת של השנייה.

תוך ההבנה כי תלמידות כיתה ו' חוגגות במהלך השנה את אירועי בנות המצווה שלהן, מציעה התכנית 2 ערבי לימוד בית מדרשיים משותפים לבנות השכבה ולהוריהן, העוסקים בתהליך ההתבגרות אותו עוברת הבת בשנה גדושת אירועים זו. בנוסף, שואפת התכנית לקיים שיתוף פעולה עם הורי הקהילה לקיום תכנית העשרה נוספת עבור בנות ובני השכבה.

במסגרת התכנית יתבקשו התלמידים להגיש שתי עבודות הערכה:

הראשונה - "התמונות שבאלבום", מטלת הערכה לסיכום מחצית א' (מצ"ב כנספח)

השנייה - "עבודת ערכים", מטלת הערכה וסיכום למחצית ב' וללימודים בבית הספר היסודי

להלן פירוט התכנים והנושאים שיילמדו במסגרת התכנית:

פירוט אודות התפנים הנלמדים במסגרת שיעורי בית המדרש

יחידת לימוד ראשונה: מבוא- ממהותו של שינוי, ציפיות, חלומות

ביחידת לימוד זו ניתן את הרקע ללימוד הבית מדרשי סביב נושא "בגרות ואחריות" נדון במקומם של שינויים בחיינו, נברר את השינויים הרצויים והלא-רצויים המתרגשים ובאים, נלבן סוגיות הקשורות במתח שבין רצוני האישי לרצון הכללי הסובב אותי ונתווה את הדרך ללימוד השנתי.

נושא	מס' שיעורים	ציוד נדרש	הערות
מבוא והכרות	1		
חוזה קבוצתי + ציפיות וחלומות	1	בריסטול צבעוני גדול טושים שחורים פתקים קטנים מעטפה לבנה	
מה נדרש כדי לחולל שינוי?	1-2	דפי לימוד דפי "שינויים שעברתי"	
תרגילי התבוננות וטעימות	1-2	כיסוי עיניים לכל תלמיד חלוקת מזון מראש, כלים חד"פ	תרגיל הטעימות לוקח זמן רב, במידת האפשר לפצלו מתרגיל ההתבוננות
בין שינוי ושימור- בין מסורת וחדוש	1	דפי לימוד דפי "מזוודה"	

יחידת לימוד שנייה: בין ילדות לבגרות

ביחידת לימוד זו נעסוק במעבר שבין ילדות לבגרות המצופה מתלמידים בשנת המצוות שלהם: האם מדובר בהתבגרות פיזית או נפשית? גם גם? מה הפער בין הציפיות לבין המציאות? כיצד אני רואה את המעבר הזה וכיצד רואה אותו הסביבה? מה מקומו של טקס הבר/בת מצווה שלי בתוך המעבר המתמשך הזה שנקרא "בגרות"?

נושא	מס' שיעורים	ציוד נדרש	הערות
כיצד אני מרגיש כלפי "גיל ההתבגרות"?	1	דפי לימוד	
מה קובע בגרות?	1-2	דפי "ממתי אפשר להתחיל"? כרטיסיות עבודה "מה קובע בגרות"	

יחידת לימוד שלישית: טקסי התבגרות בתרבויות העולם וביהדות

ביחידת לימוד זו נעסוק במקומו של הטקס בחיינו, נברר את מרכיביו ואת חשיבותם לנו כאינדיבידואלים החיים בחברה. נבחן טקסי התבגרות המתקיימים בתרבויות ודתות שונות ברחבי העולם ונשווה אותם לטקס המוכר לנו ונבחן אילו אלמנטים חיוביים ופחות חיוביים בעינינו מתקיימים בטקס היהודי.

נושא	מס' שיעורים	ציוד נדרש	הערות
מהו טקס?	1	דפי לימוד	
טקסי בתרבויות העולם מעבר	1-2	דפי תרגום מצגת דפי עבודה	
התפתחותם של טקסי בר/בת מצווה- רקע היסטורי ודתי	1-2	דפי לימוד	
סיפורי בר/בת מצווה לאורך הדורות	1-2	סרטונים דפי עדות על פי קבוצות	

יחידת לימוד רביעית: מה בין בר-בת מצווה

ביחידת לימוד זו נעסוק במתח שבין טקסי הבר ובת המצווה ובהתגלגלותם לאורך השנים בחברה היהודית. כמו כן, נכיר לעומקם את הריטואלים המרכיבים את הטקסים: קריאה בתורה, תפילין, תפילת נשים וכיוב'.

נושא	מס' שיעורים	ציוד נדרש	הערות
מסיבה, זיקוקים, מזרקות שוקולד וכניסה מפוארת	1	דפי רגשות כרטיסיות תמונות שאלוני ראיון להורים	
פערים בין דוריים	1		
אירוע בין מגדרים- בין בר לבת מצווה	1-2	כרטיסי רכיבים מהטקס	
פאנל מגדרי בנושא "אלמנטים שונים מטקסי בר ובת מצווה"	1	רשימת נושאים לפאנל	תיאום עם הורים/ אנשי צוות
קריאה ועליה לתורה	1	תנ"כים/חומשים דף מתוך "תיקון קוראים"	

סדר בחינה ואחריה

	ברכות העלייה לתורה		
תיאום ביקור בבית כנסת/ספר התורה של בית הספר	ספר תורה	1	הכרות עם ספר התורה
	דפי לימוד	1	בנות- תפילת נשים וקריאה בתורה
שיעור לא גמור לבחון אופציה לביקור במפעל לייצור תפילין		1	בנים- תפילין וטלית

יחידת לימוד חמישית: האירוע כהזדמנות להשפיע

ביחידת לימוד זו נבחן את מקומו של האירוע כהזדמנות להשפיע על עצמי, משפחתי, קהילתי ומדינתי. נדון באופציות העומדות לפנינו מתוך הערכים שאנו רואים בהם כמשמעותיים עבורנו כפרטים וכחברה.

נושא	מס' שיעורים	ציוד נדרש	הערות
הדרשה	1-2	דפי לימוד דפי "ממה צריכה להיות מורכבת הדרשה"?	
אלו ערכים מגולמים באירוע שלי?	1-2	כרטיסיות ערכים מעטפה עם הדפים השמורים מהשיעור השני	

יחידת לימוד שישית: סמליות, ערכים ומורשת- עבודת ערכים לקראת סיום הלימודים בבית

הספר

ביחידת לימוד זו נעבד את שעברנו במהלך השנה וננסה למפות מה נשאר עימנו ברובד הסמלי ומה ימשיך ללוות אותנו מדי יום. חלק מרכזי ביחידת לימוד זה תהיה העבודה על "עבודת הערכים" המסמל את 6 שנות הלימוד בבית הספר.

נושא	מס' שיעורים	ציוד נדרש	הערות
"תעביר את זה הלאה"	1	סרט באורך מלא + תרגום	
מה נשאר איתנו ממש ומה נשאר ברובד הסמלי	1	חלוקת רשימת כיבוד כרטיסיות תמונות ומילים	
עבודת ערכים	1	דפי לימוד	

שנת בגרות ואחריו

	דפי הכנה לעבודת הערכים		
משיעור זה ועד סוף השנה			עבודה על עבודת ערכים

משימת הערכה מחצית א': התמונות שבאלבום בר/בת המצווה- מה הן התמונות שאני בוחר להניח באלבום שלי, ומה הן התמונות שהייתי רוצה לראות בהמשך חיי.

משימת הערכה מחצית ב': עבודת ערכים. כל תלמיד יבחר ערך מרכזי ויצור עבודה אמנותית סביב ערך זה. מטרת המשימה היא ליצור יצירה המשקפת את התהליכים שעבר התלמיד במהלך השנה וברצונו להביא לידי ביטוי בציון טקס בת/בר המצווה האישי.